

PODACI O DIPLOMAMA U BANJALUCI SU JAVNI INTERES

Objava podataka na sajtu grada Banjaluka o tome gde je ko od zaposlenih diplomirao i kada, nesumnjiv je javni interes. Osim podataka o imenu i prezimenu, radnom mestu, školskoj spremi, objavljen je i podatak o diplomiranju. Ovi podaci ne mogu biti sakriveni od javnosti.

Intervju

Dragoljub Reljić

direktor Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH

POVEĆAN BROJ PRIGOVORA GRAĐANA

Da li se razvija svest građana u BiH o tome šta predstavlja njihov lični podatak? Imate li više ili manje prigovora i žalbi u odnosu na ranije godine?

Svest građana se razvija i oni postaju svesni svojih prava na zaštitu ličnih podataka. U prilog tome govori i povećan broj prigovora građana koje smo zaprimili u protekloj godini, njih 168. Ovaj broj je nešto veći nego prethodnih godina. Pokrenuli smo i 101 postupak po službenoj dužnosti, najviše po prijavama građana. U izveštaju o zaštiti ličnih podataka, koji Agencija objavljuje na službenoj veb-stranici, vidljivo je koliko smo zaprimili prigovora građana u kojoj godini, kao i sve ostale aktivnosti koje provodimo. U toku je izrada ovogodišnjeg izveštaja.

SLOBODAN POPADIĆ

To u intervjuu za „EuroBlic“ kaže novi direktor Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH Dragoljub Reljić. Sa njim smo razgovarali o kršenju Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH u javnom i privatnom sektoru, o tome kako uozbiljiti registraciju građana za glasanje na izborima putem pošte, (ne)zakonitosti u proverama diploma, kao i o objavi ličnih podataka na sajtu grada Banjaluka, što je potez koji je izazvao mnogo bure u prethodnom periodu.

Po prijavi građanina da se provede postupak ispitivanja zakonitosti objavljivanja ličnih podataka zaposlenih u gradskoj upravi Banjaluke, pre nekoliko dana izdali smo mišljenje u vezi sa ovim pitanjem. Radi se o zaposlenima u gradskoj upravi te je logično da određene informacije o istim budu dostupne na službenoj veb-stranici. Ovi podaci ne mogu biti sakriveni od javnosti. Kada je u pitanju objavljivanje ličnih podataka zaposlenih u javnom sektoru, isti ne uživaju pravo na privatnost kao tzv. obični građani. Ova objava podataka može biti od uticaja na privatni život, ali u ovom slučaju prevladava javni interes. Svakako i kod zaposlenih u javnom sektoru treba imati granice u pogledu objavljivanja ličnih podataka i do sada je to poštovano – kaže Reljić, koji je, pre nego što je imenovan za direktora, bio savetnik za ustavno-pravna pitanja srpskog člana Predsedništva BiH Milorada Dodika.

Da li je masovna provera diploma zaposlenih u javnom sektoru, što često zagovaraju pojedini političari, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka BiH?

Postoji ranije iznesen stav Agencije da kontrolori iz javnog sektora ne mogu samoinicijativno proveravati diplome svojih zaposlenih i na taj način dovoditi u sumnju sve javne isprave. To je takođe logičan i razumljiv stav. Moramo se držati pravnih propisa. I ovde je ključni princip pravičnosti i zakonitosti. Naravno, ukoliko postoje informacije za pojedinačne slučajeve koje dovode u sumnju njihovu verodostojnost, treba se obratiti nadležnim organima i njima prepustiti da izvrše potrebna ispitivanja, zavisno od toga o čemu se radi. Ovaj postupak provere koji zagovaraju javni organi ne dokazuje brojne nedostatke koje postoje u našem obrazovnom sistemu. Sama provera broja i datuma diplome ne znači ništa ukoliko smo svesni da se diplome mogu steći raznim malverzacijama, kao što je primer novinarkе istraživačkog novinarstva koja je pokazala

Lični podaci onih koji rade u gradskoj upravi Banjaluke ne mogu biti sakriveni od javnosti. Oni ne uživaju pravo na privatnost kao „obični građani“

da se može steći diploma za nekoliko meseci i da se i tako stečena diploma evidentira uredno u određene protokole. Potrebno je raditi na otklanjanju slabosti našeg obrazovnog sistema za koje je evidentno da postoje.

Kako komentarišete raniju odluku Agencije koja je CIK BiH naložila da sa sajta ukloni izvod iz centralnog biračkog spiska za glasanje putem pošte? Da li je u tom slučaju na pravilan način procenjen javni interes u odnosu na potencijalnu povredu ličnih podataka?

Svakako da sam upoznat sa predmetnim rešenjem i ja ga razumem kao logično i na zakonu zasnovano. Da bi obrada ličnih podataka bila zakonita, moraju se poštovati principi zakonite obrade ličnih podataka propisani u članu 4. Svaka obrada ličnih podataka, pa i objavljivanje

Objavljivanje ličnih podataka je rizičan i opasan način obrade jer ih može preuzeti bilo koji drugi pretraživač i iskoristiti u druge svrhe

ličnih podataka na službenim veb-stranicama javnih organa, mora biti zasnovana zakonu. Kada je u pitanju Izborni zakon BiH, isti ne predviđa objavljivanje ličnih podataka birača na službenim internet stranicama i to je jasno. Drugi princip je da se lični podaci obrađuju u meri i obimu koji je neophodan za određenu svrhu. S tim u vezi, CIK BiH je razvila aplikaciju putem koje su građani na redovnim biračkim spiskovima mogli da provere da li se nalaze na centralnom biračkom spisku. Isti način je trebao biti urađen i za građane koji su prijavljeni iz inostranstva, tako da nije bilo neophodno da se objavljuju podaci više od 100.000 birača.

Zbog čega?

Agencija je i u prethodnom periodu pa i u prošlogodišnjem izveštaju o zaštiti ličnih podataka isticala da je objavljivanje ličnih podataka rizičan i opasan način obrade jer te podatke može preuzeti bilo koji drugi subjekat i pretraživač i može ih iskoristiti za neku drugu svrhu. U toj situaciji, onaj ko je objavio podatke, gubi kontrolu nad istim. Takođe sam primetio da se javni organi često pozivaju na javni interes pravdajući obradu ličnih podataka. Čine mi se razumljivim stavovi Agencije koje je iznosila u prethodnom periodu, da se javni interes najbolje izražava kroz zakonska rešenja. Ne može se pod javni interes podvoditi obrada ličnih podataka od strane javnih organa u nedostatku određenih procedura koje je prethodno trebalo propisati. Jedno je javni interes, a drugo je javno interesovanje.

Koji je drugi način da građani provere podatke i zaštite se od izbornih prevara u vidu prijava za glasanje iz inostranstva, bez njihovog znanja i pristanka? Da li treba pooštriti proceduru prijave za glasanje poštom?

I u odgovoru na ovo pitanje moram se pozvati na ranije stavove Agencije koje je iznosila u rešenju iz 2012. i sa kojima je poznata CIK BiH. Upravo, kako vi kažete, pooštavanje procedura čini se kao jedan od glavnih koraka u tom postupku. Potrebno je na pravilan način identifikovati svakog građanina koji se prijavljuje za glasanje iz inostranstva. Prema sadašnjem zakonu, za to je dovoljna neoverena kopija jednog od identifikacionih dokumenata. To nije dovoljno. Potrebno je pooštriti proceduru prijave da bi se smanjile manipulacije i mogućnost prijave umesto drugog. Svi kontrolori su dužni postupati u skladu sa principom tačnosti i autentičnosti ličnih podataka, dakle, nesumnjivo se mora znati odakle potiču lični podaci.

Koji su najčešći oblici kršenja Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH u javnom, a koji u privatnom sektoru u BiH?

Najčešći oblici kršenja u javnom sektoru se odnose na obradu JMB i kopije lične karte u različitim postupcima, te zahtevanje uverenja o nekažnjavanju u konkursnim procedurama. Tu je i objavljivanje ličnih podataka, obrada ličnih podataka o zdravstvenom stanju i pojedinačni slučajevi iz različitih oblasti, kao iz radnih odnosa. Procentualno najveći broj predmeta u privatnom sektoru se odnosi na video nadzor. ■